

ELAN**naša
SMUČINA**

LETNIK 16

ŠTEVILKA 7

15. JULIJ 1977

**Za prijetne
dopustne dni**

Se dober teden dni nas loči od kolektivnega dopusta, ki bo trajal od 22. julija do vključno 14. avgusta.

Večina od nas ga bo izkoristila za oddih na morju, v gorah ali v domačem kraju. Za letošnji dopust na morju se je tudi v Elanu premaknilo na boljše. Razširile so se kapacitete, ki pa še vedno ne zadostujejo vsem potrebam. S to akcijo bo treba nadaljevati tudi naslednja leta. Vendar to ni namen tega članka, pač pa koristnost letnega oddiha delovnemu človeku. Ta pomen

jih mogli privoščiti le redki posamezniki, tisti, ki niso vedeli, kam z njim. Pa tudi to nismo niti smatrali za koristno. Industrijska revolucija pri nas in skrb za delovnega človeka je to postavila na glavo. Po intenzivnem razdajanju samega sebe za strojem, na sejah, v šoli in drugje je letni oddih potreba in ne več luksus. Tako kot pravimo danes tudi za avtomobile. Predvsem naši otroci morajo na sonce, zrak in v vodo. To vpliva na njihovo zdravje vse leto. Na dopustu si nabere moči, da kot prerojeni zopet začnemo z delom. Za nekaj časa pretrgamo tisto utečeno vsakdanjost, da se potem zopet boljše volje in močnejši povrnemo vanjo, kjer smo delovnim nalogam in vsakdanjim problemom lažje kos. Psihologi, zdravniki in drugi strokovnjaki bi nam lahko posredovali cele razprave na to temo. Vsak po svoje bi nam lahko dokazovali koristnosti letnega oddiha iz svojega področja. Nam zadošča že zavest, da si danes lahko vsak delovni človek privošči letni oddih in dobro počutje med in po dopustu.

KOLEKTIVNI DOPUST
BETRIEBSURLAUB
SUMMER HOLIDAYS

22. 7. - 14. 8. 1977

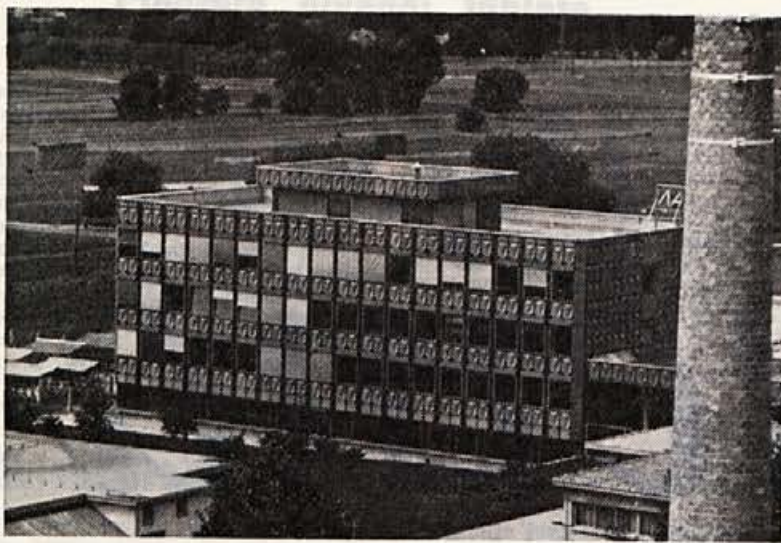
dojemamo z leta v leto bolj in vedno manj nas je, ki koristimo letni dopust za garanje doma, razen seveda tistih, ki gradijo stanovanja, hiše. Seveda pa so se tudi časi spremenili. Kakšne pogoje za letni oddih pa smo imeli pred nekaj desetletji? Ni bilo počitniških domov na morju, ni bilo regresa, pa tudi ni bilo časa ne denarja za take stvari, ki so si

Čestitke

za 22. julij
dan vstaje

Ze drugič najvišje mednarodno priznanje Elanu za kvaliteto smuči

Intenzivna samoupravna dejavnost

— SAMOUPRAVNI SPORAZUMI (SIS) O SPLOŠNI IN SKUPNI POBRABI SPREJETI

— V RAZPRAVI STA SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI DELA DELAVCEV V TOZD IN SAMOUPRAVNI SPORAZUM O RAZPOREDITVI PREMOZENJA MED TOZD

— RAZČIŠČENO BESEDILO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA REŠEVANJE STANOVANJSKIH POTREB DELAVCEV PRED DOKONČNIM SPREJEMOM

Aktivnost dela delovnih skupin — delnih zborov, je v zadnjem času izrazita. V podnaslovu smo našli važne akte, samoupravne sporazume, ki so terjali široko obravnavo tematike, ki je glavnem sestavni del prilagajanja delovne organizacije Zakonu o združenem delu, naše nove samoupravne strukture.

Pri obravnavi in sprejemu samoupravnih sporazumov (SIS) o splošni in skupni porabi, ki jih je dokončno verificiral DS DO Elan 27. 6., se je ugotovilo, da je:

— TOZD inštitut sprejel 11 sporazumov, razen enega — o temeljih plana razvoja letališke mreže v SR Sloveniji

— Delovna skupnost skupnih služb vseh 12 sporazumov

— TOZD športni rekviziti je sprejel vseh 12 sam. sporazumov

Kljub sprejemu sporazumov je bilo veliko opravičenih pripomb, ki so bile posredovane SIS. Navajamo samo bistvene, ki so bile vsem skupne:

— da je bil prekratek rok za obravnavo in sprejem, kar prav gotovo ni najboljše samoupravno,

— da naj se letališča sama vzdržujejo,

— da se zahteva poročila o namenskem trošenju teh sredstev,

— zakaj podpirati Rome, zdomce in brezposelne,

— razlago planov SIS morajo v bodoče opravljati občinski predstavniki SIS

— prevelik % zaposlenih v režijskih službah v SIS.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI DELAVCEV V TOZD, ki je v razpravi, je bil obrazložen v 5. številki Naše smučine. Prav tako v 4. številki tudi SAMOUPRAVNI SPORAZUM O RAZPOREDITVI PREMOZENJA MED TOZD. Za slednjega smatramo, da je potrebno obrazložiti še izhodišča za to delitev, ki so vodila delo posebne komisije, da je pripravila predlog delitve (glej posebni prispevek v tej številki).

Prvotni namen je bil, da bi že do kolektivnega dopusta sprejeli oba sporazuma, tako da bi bil referendum 19. julija. Ker pa želimo bolj vsebinsko kot formalno pristopiti k temu, se bo vsa razprava podaljšala do srede septembra. Prav te odločitve so osnovnega pomena za nadaljnje delo in gospodarjenje TOZD, dopolnili pa jih bodo pripadajoči pravilniki, ki jih bodo sprejemali delavski sveti. Po postavljenem programu bo obravnavala sporazumov na nivoju izvršnega odbora sindikata, mladine, sekretariata OO ZK in kolegija, v nadaljevanju na odborih sindikata po TOZD in članstva ZK ter mladine in priključeno še z vodji delovnih skupin, vodji dejavnosti in direktorji sektorjev. Ta prva faza priprav bo predvidoma trajala do kolektivnega dopusta. Takoj za tem bi tako dobro pripravljene šli v akcijo obravnave in sprejemanja na delovne skupine — delne zore, z referendumom bi bil v septembru ta krog zaključen.

V času od 5.—12. 7. je bil v dokončni potrditvi tudi samoupravni sporazum o stanovanjski problematiki na delovnih skupinah — delnih zborih in prav te dni bodo delavski sveti ugotavljali pravilnost postopka sprejema in bo, tako zrel za razpis posojil še pred dopustom, kar je že skrajni čas.

O nadaljnjem poteku prilagajanja Zakonu o združenem delu vas bomo sproti obveščali.

Samoupravni sporazum s Koble?

Naša DO je podpisnik Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo zimsko-sportnega središča KOBLA, Bohinjska Bistrica od 20. 12. 1975.

Ker pa KOBLA za svojo nadaljnjo izgradnjo nima lastnih sredstev, želi pa širiti zimsko-sportni center, ki je opravičil svoj obstoj, se ponovno obrača na DO tega področja za vpis nadaljnjih deležev.

Ob tej prošnji KOBLE sta razpravljala kolegijski organ in DS DO Elan in predlagata:

DO ELAN bi pristopila k Samoupravnemu sporazumu s Koble z nadaljnjimi 4 deleži (garancijskimi) v kolikor bi bila Koble pripravljena sodelovati z Elanom in kupiti žičnice POMAGALSKI, ki jih zastopa naša DO za področje SFRJ.

VB.

Problemi neposrednega odločanja delavcev

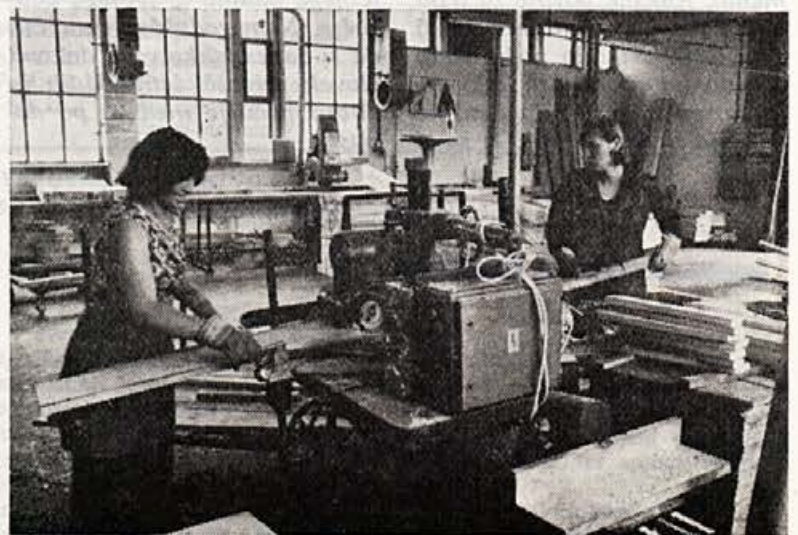
Zakon o združenem delu je še poudaril vlogo vseh delavcev v TOZD-ih in delovnih skupnostih pri sprejemanju vseh odločitev, na podlagi katerih je dejansko urejena in temelji celotna notranja organizacija in vsi deružbeno ekonomski odnosi v okviru delovne organizacije in navzven. Res je sicer, da zakon to nedvoumno določa in delavcem omogoča. V praksi pa dostikrat ugotavljamo, da še zdaleč ne gre za uresničitev samoupravljalvske odnose v skladu z zakonom. Iluzorno bi bilo misliti, da je že sam zakon o združenem delu vse uresničil. Predvsem je važno, da morajo biti za uresničitev določb zakona samoupravljalci — vsi delavci v taki meri zrel za odločanje, da ta proces sploh lahko poteka. Nobenega smisla nima formalno reševanje stvari na zborih, če se vsebinsko ne spustimo v obravnavanje zadeve. O vsaki stvari, o kateri delavci odločajo bodisi z glasovanjem na zborih, bodisi z referendumom, je neobhodno potrebno popreje razčistiti stališča in šele z razčiščenimi stališči preko dokončnega predloga, ki ga da delavski svet, sotpiti pred delavce, da naj se izjavijo o predlogu.

Bistvenega pomena je torej razprava, informiranje in zbiranje pripomb v predhodnem postopku. To je tisti del postopka v procesu samoupravnega odločanja, ko imajo delavci vse možnosti, vse pravice istočasno pa tudi vse dolžnosti, da stvar tudi vsebinsko v svojem krogu s sodelavci obravnavajo in posredujejo svoja mnenja in pripombe. Stališče, ki smo ga zavzeli v naši delovni organizaciji, po katerem se ta predhodna razprava opravi na nivoju delovnih skupin (delnih zborov) je edino pravilno. Smisel samoupravljanja ni v tem, da bomo sklicevali zore delavcev z ogromnim številom delavcev (morebiti cele TOZD-e), na teh zborih pa bi z nekega strokovnega stališča posamezni strokovni delavci razlagali v svojem strokovnem jeziku vsebino akta, o katerem naj razpravljajo delavci. Zavedati se moramo, da razlaga na nekem višjem nivoju, ki jo daje strokovnjak v nobenem primeru ne more biti razumljiva za

vse delavce. Pri razlagi se je treba spustiti čim bližje k delavcu, približati se je treba nivoju njegovega razumevanja, istočasno pa delavca vzgajati, da bo v nadaljnjem razvoju sposoben razumeti čim več bo mogoče. Le na ta način bomo tudi vedno bolj uresničevali naš cilj, da bo delavec v resnici lahko tudi vsebinsko sodeloval pri vseh razpravah, ki so v njegovi pristojnosti.

Izkušnje, ki so se pokazale pri obravnavi samoupravnih sporazumov o temeljih planov interesnih skupnosti za srednjeročno obdobje do leta 1980 so pozitivne. Lahko rečemo, da smo kljub kratkemu času razprave, ki nam je bil na razpolago uspeli izpeljati razpravo med delavci, pri tem pa je proizvodni proces, ki je seveda primaren, trpel minimalno. Dobro se sicer zavedamo, da bo treba na tem področju še veliko ukreniti, predvsem bo treba izboljšati kvaliteto dela posameznih delovnih skupin. Ni rečeno, da naj vedno isti ljudje vodijo delovne skupine. Delovna skupina je prostor v okviru katerega so delavci enakopravni razpravljalci, res pa je, da se v praksi običajno delovne skupine zbirajo okrog delovodij. Prav pri tem se je izkazalo, da določeni delovdaji preprosto sploh nimajo osnovnega človeškega in tovariškega odnosa do svojih delavcev, oz. da so si z delavci v nasprotju, kar brez dvoma kaže na to, da bo taka delovna skupina manj uspešna. Delavci morajo namreč tako delovodju, kakor tudi drug drugemu zaupati in si medseboj pomagati. Le sodelovanje pri obravnavanju zadev na delovnih skupinah lahko rodi sadove. Smisel delovnih skupin narameč ni ta, da bi delovodja samo nekaj razlagal in govoril, vsi delavci pa bi pasivno poslušali. Samoupravljanje ni samo naša pravica, ampak je tudi naša osnovna dolžnost. Le če se bomo predvsem zavedali najprej svojih dolžnosti in se šele nato sklicevali na svoje pravice, bomo uspeli v celoti uresničiti vse naloge na področju samoupravljanja, ki so še pred nami.

J. B.

Končno je naša kamera posnela delo v razrezu lesa

Izhodišča za razporeditev premoženja med TOZD

Predlog o razporeditvi premoženja je pripravila posebna komisija, sestavljena iz delegatov vseh temeljnih organizacij, pri pripravi tega predloga so sodelovale strokovne službe, ki imajo na skrbi spremljanje in evidentiranje vseh poslovnih dogodkov.

Kaj nam ta sporazum pove in kaj se z njim želimo samoupravno dogovoriti?

Ze samo besedilo zgovorno pove, da s tem samoupravnim sporazumom delimo vse pravice in obveznosti vsa sredstva in vire med temeljne organizacije, ki bodo samostojno zaživele svoje poslovno, pravno in samoupravno življenje. Predmet delitve pa ni samo premoženje v denarni obliki, ampak sredstva vseh oblik in namenov. Če želimo proizvajati, rabimo sredstva za delo in predmete dela. Iz tega sledi, da v razdelitvi premoženja, ki je zaobseženo s posebnim samoupravnim sporazumom radželimo med temeljne organizacije:

— osnovna sredstva, ki jih tvorijo zemljišča, gradbeni objekti, vozila vseh vrst, stroji in druge naprave in pripomočki za delo;

— denarna sredstva in sredstva,

— rezervna sredstva, to so tista naša lastna sredstva, ki jih oblikujemo vedno ob zaključnem računu, uporabljamo pa jih v prvi vrsti za pokrivanje izgub, za nadomestila neamortiziranih osnovnih sredstev, po najnovejših predpisih tudi za zagotavljanje tekoče likvidnosti (plačamo lahko račune dobaviteljem, če nimamo sredstev na žiro računu), pa razumljivo tudi za izplačilo osebnih dohodkov z obveznostjo vračanja;

— sredstva skupne porabe, ta se delijo v dva dela, en del je namenjen izključno za stanovanjsko graditev, drugi pa je tako imenovani osnovni, ki pa se lahko uporablja za nabavo sredstev za rekreacijo, počitniških domov, izplačilo regresov za letne dopuste, razne socialne pomoči in dotacije. Tudi ta sredstva se lahko uporabljajo za tekočo likvidnost, če ni dovolj sredstev na žiro računu.

S tem smo odgovorili na prvo vprašanje, kaj nam sporazum pove, pa se takoj samo po sebi vsiljuje drugo, še bolj pomembno podvprašanje, kako pa smo to delo opravili, delo razdelitve tolikega in takšnega premoženja, pravic in obvez-

glede na proizvodno usmerjenost. Sredstva za prodano blago in storitve pa smo razporedili tisti temeljni organizaciji, ki je storitev opravil ali je proizvedel njena lastnina oz. je njen produkt.

4. Obratna sredstva v denarju in druga denarna sredstva, združena v banko ali druge oblike združevanja dela in sredstev, smo razporedili v sorazmerju s prispevkom pri ustvarjanju dohodka, pri tem smo upoštevali uporabo amortizacije.

Pravice in obveznosti do drugih, ki se nanašajo na patente, licence ter druge obveznosti glede osnovnih sredstev in obratnih sredstev je prevzela tista temeljna organizacija, v katero so ta sredstva razporejena.

6. Obveznosti, ki izvirajo iz prometa blaga in storitev (dolžniki in upniki) je prevzela tista temeljna organizacija, za katero je bil promet opravljen.

7. Sredstva skupne porabe smo razporedili med temeljne organizacije po osnovah sorazmerno s številom zaposlenih delavcev v posamezni temeljni organizaciji.

ga dohodka v klasičnem pomenu besede. Vendar temu ni tako. Z dohodkovnimi odnosi razumemo zajeten — celoten splet ali bolje krog, ki se začneja z delom, ki je načrtovano, dobro organizirano, ki ni samo delo zaradi dela, ampak oplojeno z elementi storilnosti, pa nadaljuje v sferi delitve, in zaključki s porabo, ki pa je istočasno ponoven impuls za delo. In v tem ciklusu dohodkovnih odnosov vsakemu pripada po njegovem delu, ki je bilo opravljeno zato, ker je bilo potrebno. Zdi se, da dobiva v tem temeljna organizacija svojo vsebino in vrednost; sama gospodarji, sama odloča, vendar ima pred seboj in v sebi tudi druge temeljne organizacije, s katerimi stopa v medsebojne soodvisne dohodkovne odnose.

Kako pri nas, v Elanu, dosledno izpeljati te odnose. Ena relacija so temeljne organizacije med seboj, druga pa so temeljne organizacije in delovna skupnost skupnih služb in spremljajočih služb. Temeljne organizacije si bodo med seboj zaračunavale proizvode in storitve po vnaprej dogovorjenih cenah, ki bodo vključevale tudi skupni rizik, tako bo vsaka ustvarjala svoj celotni prihodek, iz katerega bo najprej pokrila materialne stroške in amortizacijo, pri tem pa je treba opozoriti, da so iz materialnih stroškov izključeni vsi osebni izdatki, ki imajo karakter osebnih prejemkov. Dohodek, ki bo ustvarjen iz takšnega skupnega poslovanja, se bo razdelil na podlagi dogovorjenih delitvenih razmerij, glede na vloženo delo med temeljne organizacije.

Kje je mesto in kakšen položaj imajo delovne skupnosti skupnih služb? V dosednji praksi je veliko težav in nejasnosti bilo zvezanih s tem pojmom skupnih služb, to iz preprostega razloga, ker ni bilo jasnosti v pogledu dohodka. Zakon o združenem delu pa jasno določa, da skupnost skupnih služb ustvarja dohodek s svobodno menjavo dela s temeljnimi organizacijami, za katere opravlja dela, zaradi katerega je omogočeno temeljnimi organizacijam, da svoje delo dobro opravijo.

Se več, zaradi tako priznanega dela tudi skupne službe sodelujejo pri ustvarjanju nove vrednosti, če pa tako, potem sodelujejo te službe tudi pri njeni delitvi, ki bo vsebovala: sredstva za osebne dohodke, in skupno porabo.

Kaj smo že storili in kaj še moramo? Poleg tega, kar je v tem stavku že povedanega, je prav, da omenimo tudi to, da v računovodstvu že spremljamo vse poslovne dogodke, t.j. ugotavljamo stanje in rezultate po temeljnih organizacijah, ki si jih zamišljamo konstituirati, že od 1. januarja letos. Največji zalogaj je pred nami, to so dohodkovni odnosi, od dobre in temeljite rešitve tega je odvisna rast temeljnih organizacij in delovne organizacije ELAN kot celote.

Naj torej to razmišljanje zaključimo; na isto temo s poudarkom na dohodkovnih odnosih med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo bomo pisali prihodnjič, ko bo tudi ta problematika podrobneje izdelana in pripravljena.

Pavel Koder

ki so združena za določene namene in potrebe, ta obsegajo denarna sredstva na žiro računu, terjatve do naših kupcev doma in v tujini, sredstva, ki smo jih na podlagi samega zakona ali pogodbeno vezali za določen čas za določene potrebe kot so: posojila za nerazvite republike, posojila za izgradnjo elektroenergetskih objektov itd.;

— obveznosti so naši dolgovi, ki jih imamo do družbe in dobaviteljev za surovine in storitve, pa še niso plačane;

— zaloge materiala in drobnega inventarja, te obsegajo vse zaloge surovin, rezervnih delov, drobnega inventarja;

— zaloge gotovih izdelkov in polizdelkov, so vsi naši gotovi proizvodi, ki čakajo na kupce;

— poslovni sklad, krediti za osnovna sredstva in obratne namene, v tridesetletni zgodovini ELANA, smo zbirali najbolj kvalitetni vir vsega premoženja, ki mu pravimo poslovni sklad, on je zrastle iz dela prednamcev, ustvarjamo ga mi, in ga bodo znananci, da si tako ustvarimo kar najtrdnjšo osnovo gospodarjenja. Krediti ali posojila so lahko dolgoročni, srednjeročni ali kratkoročni, odvisno od dobe in obrestne mere t. j. kdaj moramo kredit vrniti in koliko zanj plačati.

nosti, ki so sad dela skozi dolgih trideset let? Vprašanje in odgovor je bistvenega pomena, to kar bomo sedaj zabeležili je bistvenega pomena, ne številke, ampak njih vsebina in sistem, kako smo do posameznih vrednosti za posamezne temeljne organizacije prišli. Pa pogledajmo odgovor!

Zakon o združenem delu nam v 333. členu taksativno našteva, kako moramo to delo opraviti, da bo v skladu z njim, predvsem pa in zato je zakon tudi pisan, da bo razdelitev premoženja dosegla svoj smoter.

1. Osnovna sredstva smo razdelili temeljni organizaciji, v kateri delavci delajo s temi sredstvi, če pa se je zgodilo, da katero sredstvo uporablja več temeljnih organizacij, smo ugotovili idealen (realen) del takega sredstva, in ga dal temeljni organizaciji (zemljišča, ceste, kanalizacija).

2. Vsa obratna sredstva v blagu in drugih stvarih, ki jih uporabljamo kot surovine, smo razporedili med temeljne organizacije v sorazmerju z njihovo uporabo v preteklem letu.

3. Obratna sredstva v nedovršeni proizvodnji, gotovih izdelkih, trgovskem blagu, smo razporedili temeljni organizaciji, kateri pripadajo

8. Poslovni sklad smo razdelili med temeljne organizacije tako, da bo vsem zagotovljen enakopraven start v novo poslovno življenje, pri tem smo upoštevali terjatve, zaloge, minulo delo in investicijsko sposobnost.

Sedaj nam ostane še zadnji odgovor na zadnje vprašanje, kaj želimo s tem doseči? Da naj delavci v temeljnih organizacijah upravljajo in gospodarijo z vsemi sredstvi, tu ni dileme in je zakon sam v sebi jasan. Pomembnejše, pa tudi zelo odgovorno je drugo, ali smo s takim načinom in takim sistemom razdelitve sredstev in virov sredstev med temeljne organizacije zares uspeli in dali vsem novo nastajajočim temeljnimi organizacijam enakopraven in zdrav start v samostojno, novo poslovno življenje. Upamo si trditi, da smo to uspeli. Prav gotovo je to izredno pomembno, vendar še pomembnejša je druga faza, iz katere nastaja tisto prvo, o čemer smo pravkar govorili t.j. dohodkovni odnosi. Zdi se, da je prav, da tudi o tem napišemo nekaj vrstic.

Površen opazovalec napisa dohodkovni odnosi in njegovega pomena, bo brž zaključil, da je to pač področje delitve in porabe ustvarjene

Letna konferenca ponovno potrdila svojo pomembnost

Dne 14. in 15. 6. 1977 je bila v Elanu že tretja letna konferenca z našimi inozemskimi kupci smučič. Namen te vsakoletne konference je neposredna izmenjava informacij z našimi kupci z vsega sveta, ker edino na ta način naš kolektiv lahko sledi zahtevam tržišča in na osnovi teh informacij oblikuje svojo proizvodno in prodajno politiko.

Kako pomembna je letna konferenca tudi za naše inozemske kupce, je dokazala tudi 100% udeležba vseh povabljenih gostov:

COLMAR — Italija
MONTANA SPORT — Francija
SPORTBEDARF — Švica
BALZER — ZRN
MONSEN SPORT — Norveška
RYON — Švedska
IBERSPORT — Španija
ARVA SPORT — Holandija
DAI ICHI SHOJI — Japonska
MONARK — ZDA, Kanada
ELAN PROMOTION — Švica

Program letne konference je bil zelo obsežen in razdeljen na dva

delovna dneva. Prvi dan smo gostom predstavili našo novo kolekcijo za sezono 1978/79 v tehničen in oblikovnem smislu. Seznanili smo jih tudi z informacijami o poteku proizvodnje z željo, da jim razjasnimo pomembnost pravočasnega

vsakoletnega naročanja smučič, ter pripravili analize tržne situacije in primerjavo cen naših smučič s konkurenčnimi firmami.

Drugi delovni dan je bil namenjen predstavitvi naših razvojnih planov na proizvodnem in konstrukcijsko-tehnološkem področju ter generalni skupščini organizacije ELAN-PROMOTION, na kateri je bilo podano poročilo za preteklo sezono in sprejet program dela za prihodnjo sezono.

Posebno spodbudno za Elan je dejstvo, da je inozemskim kupcem ugajala naša nova kolekcija in da smo med konferenco v obojestransko zadovoljstvo izmenjali mnogo informacij, na osnovi katerih bomo v prihodnje dopolnjevali našo tržno strategijo ter si s tem utrjevali naše pomembno mesto med proizvajalci smučič na svetu. Lahko trdimo, da je letošnja konferenca z inozemskimi kupci kljub zelo natrpanemu programu uspela in s tem potrdila svojo pomembnost za nadaljnji razvoj naše delovne organizacije.

Miha Šeflc

Elanovemu VSK odvzeto prvenstvo

Poznano vam je, da je Mednarodna organizacija za smučanje na vodi grupe II (Evropa, Mediteran in Afrika) na svojem kongresu v Milanu septembra 1976 dodelila z 80% glasov prvenstvo za juniorje in kriterij pionirjev za leto 1977 Jugoslaviji.

Jugoslovanska zveza za motonautiko in smučanje na vodi je dodelila izvedbo in organizacijo tega prvenstva Vodno smučarskemu klubu ELAN, s tem da je DO Elan prevzela pokroviteljstvo. Prvenstvo je bilo predvideno po mednarodnem koledarju v času od 12. do 14. avgusta v Elanovem testnem centru na Savi v Mostah pri Zirovnici. O tem so razpravljali samoupravni organi DO Elan in strokovne službe ter so dali Vodno smučarskemu klubu svoj pristanek.

Formiran je bil organizacijski komite, ki je takoj pričel z delom. Prva skrb je bila v ureditvi Vodno tesnega centra v Mostah, v obnovitvi in izgradnji tekmovalnih objektov, pritegnitev družbeno-političnih

dejavnikov občin Radovljica in Jesenice ter turističnih organizacij Bleda in Blejske dobrove. Tekmovalo bi se z Elanovimi čolni »505 Special«. Dejavnost plastika pa je v svojem reklamnem proračunu za 1977 namenila tudi določena sredstva za to prireditve.

Za to prireditve smo zainteresirali tudi nekaj drugih gorenjskih DO, ki bi jo s svojo reklamo podprle ali pa bi nam nudile druge usluge. Skratka organizacija je potekala v taki smeri, da bi bila prireditve v ponos Elanu in Jugoslaviji.

Zastopajoč načela jugoslovanske politike do rasne diskriminacije na to prvenstvo nismo dopustili Južne Afrike, takšno stališče je zavzela tudi Jugoslovanska zveza za motonautiko in smučanje na vodi, ter republiški in občinski organi SZDL. Iz tega razloga nam je predsedstvo Mednarodne organizacije za smučanje na vodi grupe II s svojim pismom od 8. aprila t.l. odvzelo to prvenstvo. Takoj smo pričeli z

ostro bitko za obdržanje prvenstva, kajti prvenstva dodeljuje le kongres in jih po tej logiki tudi odvzame lahko samo kongres. Toda predsedstvo grupe II je šlo preko tega načela in je vse naše proteste ter ugovore trdovratno zavržalo. Tako smo bili prisiljeni 8. junija t.l. prvenstvo tudi javno odpovedati.

O dogajanjih smo tekoče obveščali vse nacionalne organizacije za smučanje na vodi grupe II, ter je marsikateri od teh podprla naša stališča in prizadevanja. Končno je predsedstvo grupe II dodelilo prvenstvo Angliji, ki ga je tudi prevzela. Jugoslovanska reprezentanca se tega prvenstva protestno ne bo udeležila.

CSSR je bil iz istih vzrokov odvzet na kongresu v Milanu dodeljeni kongres grupe II za leto 1977 in je bil prenešen v Grčijo.

Iz navedenega lahko razberemo, da v vodstvenih krogih Mednarodne organizacije za smučanje na vodi sedijo zagovorniki mračnja-

ških politik, tisti ki ne upoštevajo deklaracije Združenih narodov o človeških pravicah in ukrepov Mednarodnega olimpijskega komiteja, ki je izločil Južno Afriko iz svoje sredine. Zato bo naloga naše Zveze v Beogradu da bo preko delegatov na bodočih kongresih postavila tovrstna vprašanja in poizkušala doseči izključitev Južne Afrike iz te organizacije ter zamenjavo s stari idejami zakrnela vodstva.

Ta odzvem nas je zelo prizadel, saj smo v dosedanje priprave vložili veliko truda in časa. Se bolj pa so prizadeli naši tekmovalci (med katerimi bi nastopilo tudi nekaj članov našega kluba), ki jim je bila s tem odvzeta prilika nastopa na tem velikem tekmovanju pred domačo publiko.

Ob tej priliki se želimo zahvaliti samoupravni organom, družbeno-političnim organizacijam ter vodilnim kadrom DO Elan za vso podporo in pomoč, ki nam je bila nudena ob organizaciji tega prvenstva.

V. B.

Povezanost znanosti z gospodarstvom in družbo

Institut »Jožef Štefan«

Danes prehaja v splošno zavest, da so institucije, kot je Institut »Jožef Štefan«, ki ima za seboj že dobrih 25 let delovanja, v letih svojega obstoja imele pomembno vlogo pri razvoju znanosti, gospodarstva in kulture v našem prostoru.

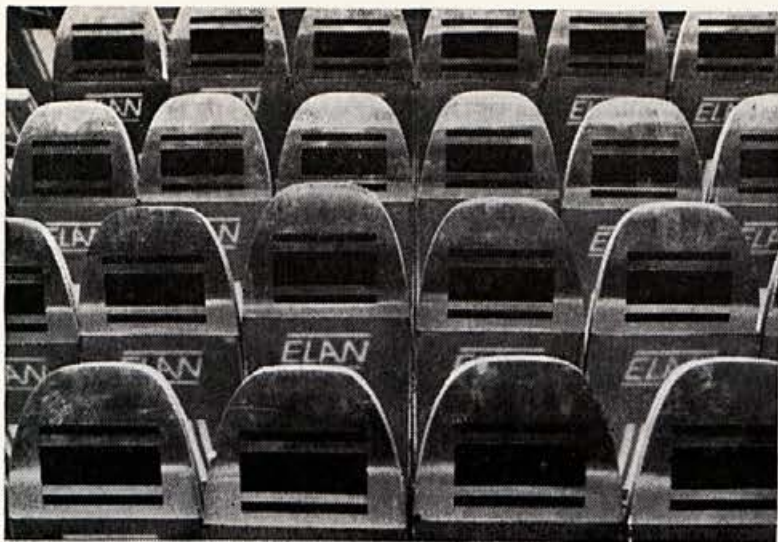
Ce ne izpostavimo številnih osnovnih raziskav na naravoslovnih področjih, ki so ponesle ime slovenske in jugoslovanske znanosti v svet, potem želimo še posebej opozoriti na našo tesno povezanost z razvojem gospodarstva in družbe. Ta povezanost se izraža v dolgoročnih okvirnih pogodbah, ki smo jih sklenili z nekaterimi večjimi gospodarskimi organizacijami in združenji na področju kemijske, farmacevtske in elektronske industrije, medicine in računalništva. S tem smo si oboji ustvarili možnost, da se vloga instituta kot raziskovalne organizacije in vpliv gospodarstva na raziskave na smotern način dopolnjuje v skladu s potrebami družbe in neposrednih porabnikov.

Naj navedemo nekaj organizacij združenega dela, s katerimi tesneje sodelujemo: NE Krško, AET Tolmin, Lek Ljubljana, Krka Novo mesto, Tovarna dušika Ruše, Iskra, Comet Zreče, Rudnik živega srebra Idrija, Železarna Ravne, Salonit Anhovo, ETA Cerkno, in še mnoge druge.

IJS šteje danes 20 interdisciplinarnih, med seboj povezanih skupin, ki vključujejo več kot 100 doktorjev znanosti, več kot 150 magistrstrov in diplomiranih inženirjev ter 80 tehnikov. Na IJS se raziskovalno udeležuje večji del univerzitetnih učiteljev na naravoslovno-matematičnih fakultetah. Tako na primer je velika večina fizikov pa tudi velik del kemikov prišlo prav z naše institucije. Mnogi od njih so ob raziskovalnem delu na IJS postali svetovno znani strokovnjaki na svojih področjih.

IJS je prvi pri nas uvedel računalništvo kot organizirano metodo dela in discipline in je še danes ena najaktivnejših institucij na tem

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vzroki pritožb delavcev

INFORMATOR
St. 12 — 15. 6. 1977

SINDIKALNE ORGANIZACIJE SE MORAJO PREVENTIVNO BORITI PROTI VZROKOM PRITOŽB DELAVCEV

Število pritožb delavcev naslovljenih na sindikate od občine, republike do federacije, je vedno več. Več kot polovico, nekje do 85 % jih je med njimi opravičenih, ker se spori ponavadi rešeni v korist pritožiteljev. To je ob drugih konstatacijah ugotovilo predsedstvo skupščine SSSJ.

Osnovni vzroki pritožb so v glavnem v nerazvitih samoupravnih odnosih, poudarjanju samoupravnih aktov ali njihovega nedoslednega izvajanja in kršenja, nedovoljna udeležba delavcev pri odločanju, reguliran ali delno reguliran s pravicami in obveznostmi delavcev, kakor tudi zaradi birokratskega in tehnokratskega obnašanja posameznikov na vodstvenih položajih in podobno. Razen tega so vzroki včasih v pasivnosti in oportunističnosti osnovnih organizacij sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organih.

Znatno je število postavk in pritožb, ki jih povzročijo nepopolno informiranje delavcev, neizpolnjevanje pravic in dolžnosti. So pa tudi take pritožbe, ki izvirajo od takih delavcev, ki so stalno z nekom in nečem v sporu in ki se nikakor ne morejo vključiti v svojo sredino. Razen tega nekateri delavci postavljajo zahteve, ki jih njihova organizacija združenega dela ali širša družbena skupnost v danem trenutku ne more rešiti.

V splošnem se je število postavk in pritožb delavcev posebno razši-

rilo po intervjuju tov. Tita v »Vjestniku«, ampak je istočasno zrasla aktivnost sindikatov in drugih organizacij, da so se pritožbe delavcev hitreje in učinkoviteje reševale. To je v bistvu pozitivna posledica večje demokratizacije družbenih odnosov, vse večjega zupanja delovnih ljudi v naš socialistični samoupravni sistem in v sposobnost in moč družbenopolitičnih organizacij in sindikatov, da si izbere pozitivne rešitve problemov delavcev.

In čeprav se večji del pritožb rešuje v osnovnih organizacijah združenega dela, največkrat ob pomoči sindikata, ni malo število delavcev, ki kdaj po nepotrebnem obidejo samoupravne in družbenopolitične instance v sredini, kjer delajo in celo občinske sindikalne organe in vlagajo pritožbe višjim instancam. Taka pot je upravičena in racionalna samo, če so izkoriščene vse predhodne možnosti, ki so delavcu na razpolago v delovni sredini, ker se take pritožbe vedno rešujejo dolgo časa.

Sindikalne organizacije imajo tako odgovorno nalogo, da se v samoupravnih aktih na adekvaten način regulirajo pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev, oziroma da izborijo spoštovanje in dosledno izvajanje utrjenih norm, meril in kriterijev v delovnih odnosih, razporeditve sredstev, za osebne dohodke po rezultatih dela, pri delitvi stanovanj itd., ker so to spone najštevilnejših pritožb delavcev. Nazadnje je njihova dolžnost tudi, da pokličejo na odgovornost osebe, ki kršijo ali zanemarjajo samoupravne pravice delavcev in vnašajo samovoljo ter rušijo norme socialističnega samoupravnega obnašanja.

Dobra kvaliteta smučí v prvem polletju

Kvaliteto določene proizvodne linije najbolj ocenimo, ko jo primerjamo s kvaliteto doseženo v nekem prejšnjem obdobju. V tem cilju sem primerjal (količinsko) kvaliteto I. polletja 1977 s kvaliteto, ki je bila dosežena v letu 1976. Primerjava je izpeljana tako, da je upoštevana kvaliteta po posameznih tipih smučí ter slaba kvaliteta po strukturi (I. b. vrsta, II. vrsta ter izmet)

V celoti gledano je kvaliteta dosežena v prvih 5-ih mesecih tega leta (v času pisanja mesec junij lahko samo ocenim) BOLJŠA, kot tista, ki je bila dosežena v letu 1976. Če slabo kvaliteto leta 1976 označimo z indexom 100, je v prvih

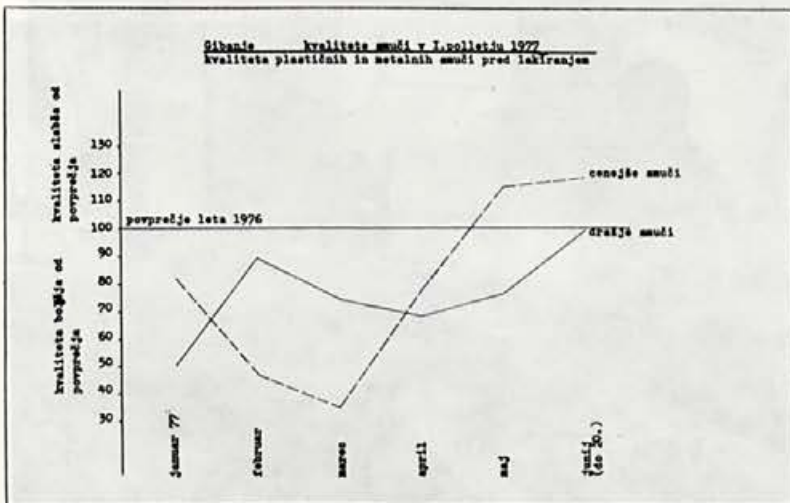
5-ih mesecih dosežen index 86 ali 14 % manj slabe kvalitete. Po strukturi gledano je situacija takšna:

a) plastične in metalne smučí 29 % manj slabe kvalitete (zaradi slabše kvalitete v juniju bo končni rezultat nekoliko slabši)

b) tekaške smučí 7 % več slabe kvalitete (v juniju se bo rezultat izboljšal tako, da bo rezultat boljši od lanskoletnega povprečja)

c) poliuretan smučí 4 % manj slabe kvalitete

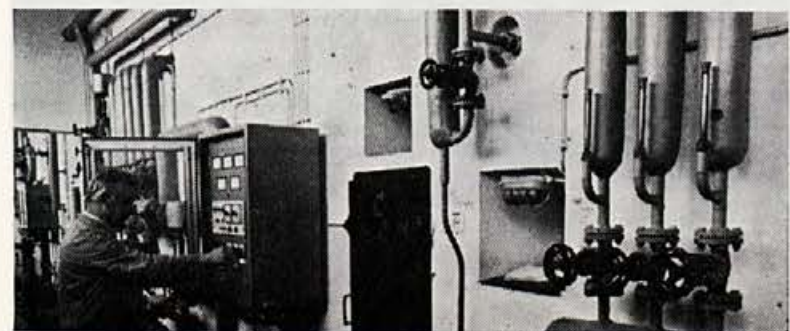
Ker je proizvodnja plastičnih in metalnih smučí (tekoči trak) največja, sem prikazal gibanje slabe kvalitete grafično po mesecih in po strukturi smučí.

Iz grafičona je razvidno, da je slaba kvaliteta cenejših smučí (GLM, TL 705, Action short) naraščala od aprila tako, da je v maju in juniju celo minimalno presežen lanskoletni povpreček. Gibanje kvalitete pri dražjih smučeh je napram lanskemu letu zelo zadovoljivo.

Na splošno gledano je gibanje kvalitete plastičnih in metalnih smučí v I. polletju zelo ugodno, če ga primerjamo z gibanjem kvalitete v istem obdobju leta 1976, ko so v marcu, aprilu in juniju zabeležena izredno velika odstopanja od povprečne kvalitete

K. M.

Sušilničar pri uravnavanju režima sušenja lesa

Avtomobilsko zavarovanje v Elanu

V plačilo smo prejeli premije za avtomobilsko zavarovanje za leto 1977 in istočasno v podpis police za vse vrste avtomobilov in viličarjev (samohodnih strojev). Stroški tovrstnega zavarovanja znašajo **164.716,00 din.**

S tem zavarovanjem je zavarovano:

— vozilo (kasko zavarovanje) z odbitno franšizo 2.000.— din

stroški napram sedanjim za okrog 16.000.— din višji, kar je primerjano z rizikom, ki ga nosimo, neprembno.

Tako se police za avtomobilsko zavarovanje za leto 1977 podpišejo (akceptirajo) s tem, da se doda aneks:

1. Zavarovanje nezgod se zavaruje za naslednje zavarovalne vsote:

a) viličarji (samohodni stroji):

— odgovornost za osebe 100.000.— in stvari 30.000.— din

— nezgode za avtomobile:
· voznik, za smrt 100.000.—, za invalidnost 200.000.— potnik
— nezgode za viličarje:
· voznik in delavec za smrt 20.000.— — za invalidnost 40.000.—

Zaradi vse bolj nevarnih cest, pa tudi možnosti nesreč pri delu z viličarji smo zvišali zavarovalne vsote v primeru nezgode. S tem bodo

— za smrt 100.000.— din (1 oseba)
— za invalidnost 200.000.— din

b) avtomobili:

— za smrt 200.000.— din (1 oseba)

— za invalidnost 400.000.— din

— sopotniki štirje (4) smrt 200.000.—; invalidnost 400.000.—

— Pooblaščajte se strokovne službe, da storijo vse potrebno, da bodo zavarovana proti vsem rizikom tudi vozila, ki jih uporabljajo naši delavci v tujini.

Kontinuirana inventura

V skladu s pravilnikom o vodenju knjigovodstva in njegovimi dopolnitvami, ki določajo način in roke kontinuirane inventure, je delavski svet potrdil letni načrt in imenoval glavno podpisno komisijo v sestavi:

- Majda Berce, predsednik
- Nuša Brejc, član
- Vlado Hegedič, član.

Z novim načinom poslovanja stanj sredstev in virov sredstev, t. j. s kontinuirano inventuro smo pričeli že 23. maja t. l. V času do konca leta morajo biti vsa naša sredstva enkrat popisana, tako načrtujemo, da mora popisna komisija dnevno popisati okrog 80 do 100 artiklov. Za pravilno izvedbo popisa je v okviru finančnega oddelka odprto stalno delovno mesto (iz obstoječega kadra), ki ima za glavno nalogo popis vseh sredstev in virov, ta je tudi stalni član popisne

komisije. Da pa bo delo pravočasno in dobro opravljeno, moramo imeti načrt.

Letni načrt popisa vsebuje:

— v maju, juniju in juliju smo popisali material in osnovna sredstva

— v avgustu in septembru bomo popisali gotove izdelke, trgovsko blago in slednjem velja še klasičen popis in sicer:

a) popis v trgovini Zagreb je bil 28., 29. in 30. junija

b) popis v trgovini Begunje bo 30., 31. avgusta in 1. septembra.

— Oktobra bomo popisali drobni inventar, zaščitna sredstva in orodje.

— Novembra bomo popisali druga sredstva in vire,

— Decembra pa bo izvršen popis na preskok.

Letni načrt kot glavna popisna komisija veljata za poslovno leto 1977.

Sofinanciranje asfaltiranja ceste Zapuže — Begunje?

Samoupravna interesna skupnost za komunalne zadeve občine Radovljica nas je obvestila, da je njen izvršni odbor sklenil, da se na novo asfaltira cesta Zapuže—Begunje, s tem, da od predračunske vrednosti, ki jo je predložilo Cestno podjetje Kranj, v vrednosti 943.426,01 din Elan prispeva (sofinancira) 450.000.— din.

Glede na srednjeročni program izgradnje cestne mreže, v ta sklop

je vključeno tudi obravnavano področje, in razgovore, ki smo jih imeli ob priliki razpravljanja o naši dolgoročni programski usmeritvi izgradnje Elana, kjer so bili navzoči tudi odgovorni delavci Skupščine Radovljica, je bilo moč zaključiti, da sedanja trasa ceste Zapuže—Begunje—Podgora ni trasa prihodnosti in da bo po vsej verjetnosti zadeva rešena, če ne v letu 1980 pa gotovo v 1981. Vprašljivo je torej smotrno vlaganje 1 milijona za tako kratko dobo, prav bi bilo, da se v tej predhodni dobi cesta primerno vzdržuje.

V kolikor bi vseeno prišlo do realizacije, pa tudi naše udeležbe s finančnim deležem, potem je zadevo mogoče sofinancirati edino iz sredstev, ki so prosta za investicije, s tem, da bo za toliko obremenjen naš letošnji investicijski program.

Dodati moramo, da bi bilo edino prav, da se pristojni organi, ki imajo na skrbi splošno dobro, s takimi in podobnimi programi prigrisajo v času pred sprejemanjem zaključnega računa, da bi tako lahko rezervirali sredstva namensko, ker med letom ni mogoče koristiti tekočega dohodka za take namene.

Upoštevač s srednjeročni program izgradnje cestnega omrežja, ki zadeva tudi naše območje ter ob preverjanje smotrnosti trenutnega vlaganja v cesto Zapuže—Begunje, pooblašča delavski svet DO Elan strokovne službe, da ponovno preverijo skupaj s predsedniki Občinske skupščine (ali komunalne interesne skupnosti) smotrnost te in take investicijske naložbe in naj o izidu razgovorov poročajo na prihodnji seji DS DO Elan.

Občudujemo talent, pogum, dobroto, velike dolžnosti in velike prizkušnje, spoštujemo pa samo denar.

H. BECQUE

Kovanec za pet frankov je srebrna hostija, ki vsebuje lažnega živega boga.

JEAN DE BONNEFON

Tisti, ki mislijo, da denar lahko doseže vse, so brez dvoma pripravljeni vse storiti za denar.

BEAUCHÈNE

Jezik je najboljša in najslabša stvar.

EZOP

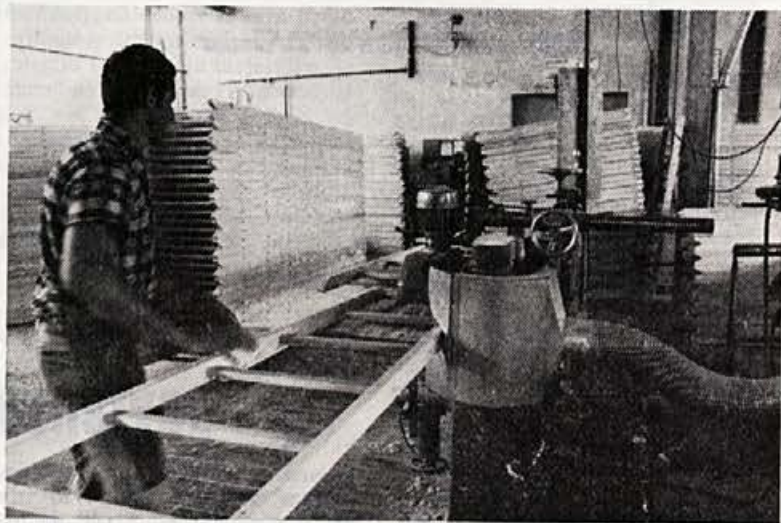
Iz proizvodnje

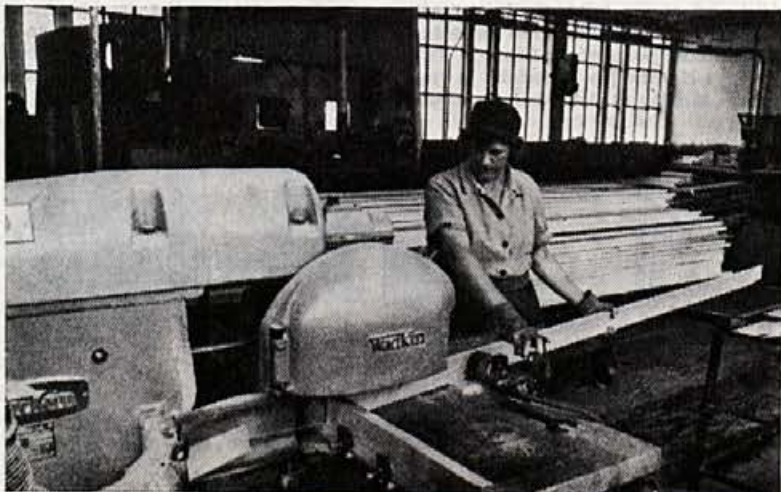
V delavnici telovadnega orodja

Delo na skladišču lesa

Proizvodnja lestev

Obdelava vesel

Povezanost znanosti z gospodarstvom

(Nadaljevanje s 4. strani)

poročju. Od vsega začetka je IJS sodeloval pri razvoju nuklearne medicine. Pred časom je bil ustanovljen Center za nuklearno medicino in računalništvo. IJS je prispeval originalno instrumentacijo in strokovnjake. Na področju jedrske energije je v Sloveniji IJS edina ustanova, katere strokovnjaki so si nabrali eksperimentalne izkušnje za delo z reaktorji in so dolga leta študirali razne znanstvene in tehnološke probleme na področju nuklearne tehnike.

Pomembne so tudi raziskave in razvoj novih materialov, n. pr. feroelektrikov in piroelektrikov, keramike, trdih materialov itd., dalje raziskave, ki zmanjšujejo vpliv tehnologije na okolje (zaprti tehnološki krogi, predelava industrijskih odpadkov). IJS uvaja moderne metode v medicino. Na primer biokibernetika in biofizika.

IJS je v skrbi za okolje razvil in vpeljal razne izredno zahtevne metode za določanje koncentracije strupov v biosferi.

IJS je oedno predstavljal institucijo, ki je imela odprta vrata za vstop novih znanstvenih informacij in tehnologije z vsega sveta. Zajemamo jih pri izvoru, preden se skrivajo za komercialne bariere.

Gre torej za celo mavrico raziskav, ki pogosto posegajo v sam svetovni vrh, so lahko neposredno uporabne ali pa pripravljamo tla za morebitno poznejšo uporabo.

Doseženo 10. mesto za ELAN — ni uspeh!

NAJBOLJŠA JE BILA ŽENSKA EKIPA PRI NAMIZNEM TENISU S SREBRNO MEDALJO TER ŠAH MOSKA IN ŽENSKA EKIPA Z BRONASTIM ODLICJEM. SOLIDNO SE JE UVRSTILA MOŠKA EKIPA V ODBOJKI, VSI DRUGI PA SO RAZOČARALI.

Rezultati:

Disciplina	Nastopilo ekip	Zasedeno mesto	Točke
Mali nogomet	40	19	22
Odbojka — moški	21	8	14
Odbojka — ženske	15	15	1
Kegljanje — moški	43	25	19
Kegljanje — ženske	24	15	10
Balinanje	23	17	7
Streljanje — moški	40	11	30
Streljanje — ženske	20	15	6
Šah — moški	24	3	23
Šah — ženske	9	3	8
Namizni tenis — moški	27	12	16
Namizni tenis — ženske	15	2	17
ELAN	53	10	173

3 medalje — celotni izkupčjek

Naše strelke — 6 točk!

Uredniški odbor sprašuje, če je ob vsako leto slabših rezultatih še umestno sodelovanje Elana na Lesariadi.

Ugotovitve odbora SSD Elan:

Posamezni vodje sekcij, ki so sodelovali na 8. Lesariadi, so podrobno in kritično analizirali nastope tekmovalcev in njihovih sekcij. Ugotavlja se, da:

— zasedeno mesto Elana ni zadovoljivo

— so se nekatere ekipe premalo ali pa sploh nič pripravljale

V borbi za kolajno

Doslej je Elan na vseh letnih Lesariadah posegel po prvih mestih, razen lansko leto, ko je dosegel komaj 6. mesto, pri katerem je manjkalo le par točk do 4. mesta in seveda letos, ko je bil krepko na 10. mestu.

To je za delavce tovarne športnega orodja Elan neuspeh, predvsem še zato, ker imajo zdaj športne sekcije pri SSD Elan urejena finančna vprašanja. Le teh v preteklih suhih letih ni bilo, pa vendar so bili doseženi vrhunski uspehi. Ponavlja se staro pravilo, da se nekatere ekipe, ki predstavljajo Elan, dobijo skupaj šele dobro na Lesariadi, kaj šele, da bi predhodno trenirali in dostojno zastopali Elanove barve. Primer odbojka ženske, spet drugi, ki so šli samozavestno v areno in ki so veljali za favorite, saj so to tudi nekdaj bili, niso opravili dosti. To so nogometaši, keglačji, balinarji in strelci. Prav gotovo so popustili, po drugi strani pa so ekipe iz drugih podjetij znatno napredovale.

Najbolj so se po pričakovanju uvrstile igralkice namiznega tenisa, šahisti in tudi šahistke. Temu rezultatu botrujejo prav gotovo redni treningi preko vsega leta in dobra organiziranost, kar je še en dokaz več, kje so vrzeli takih neuspehov pri ostalih športih pri nas.

Solidna igra v odbojki

— tekmovalcem manjka tekem, kjer bi si utrdili rutino, oziroma znali premagovati tremo

— je v nekaterih ekipah premajhen izbor tekmovalcev (strelci, balinarji)

— da je na splošno opaziti premalo srčne borbenosti pri tekmovalcu

— da kot celotna ekipa Elana ni delovala enotno navzven, temveč je bila razkropljena po celem športnem parku predvsem iz razloga, ker je bilo veliko tekem istočasno

Na splošno pa velja mnenje, da bi se morali člani vodstva podjetja tudi udeležiti takih športnih manifestacij in s svojo prisotnostjo vplivati na borbenost tekmovalcev in pa predvsem na odnose med tekmovalci.

H. L.

Šahisti — odlični tretji

Hipertonik — človek, ki ima zvišan krvni pritisk

Vsako ima krvni pritisk; to je preprosto pritisk krvi na stene arterije, tedaj ko jo srce poganja po telesu, da dobijo vsi življenjsko pomembni organi redno zalogo hrane. Pri vsakem srčnem utripu doseže krvni pritisk majhen vrhunec in ko se srce po vsakem utripu razširi, spet pade. To se zgodi 70 do 80-krat na minuto. Krvni pritisk se lahko spreminja od dne do dne in od minute do minute; kadar se razburimo, se poveča, kadar pa počivamo ali spimo, se zmanjša. Ko smo mladi imamo vitke in prožne žile, ko se staramo potanejo trše in manj voljne. Zato mora srce, da poganja kri po telesu, opravljati težje delo in krvni pritisk se rahlo poveča. To je povsem normalno. V grobem bi bile meje normalne nekako med 110 in 140 mm Hg.

Hipertonik (v Sloveniji jih je približno 200.000) se praviloma ne počuti posebno bolnega, vsaj dokler še ni očitnih komplikacij na srcu, centralnem živčevju in ledvicah. Zato ni vedno pripravljen sprejeti dolgotrajnega in doslednega zdravljenja. Zdravljenje, ki je vodeno slabo, ne koristi, temveč celo škoduje. Zato bolezen torej ne velja pravilo, da je boljše slabo in nerodno zdravljenje, kot nikakršno. Vendar pa bi bilo zmotno mišljenje, da se obolenje zdravi le z jemanjem tablet. Hipertonik si mora urediti življenje tako, da ni izpostavljen razburjenju, naglici in konfliktnim situacijam. Na delovnem mestu je potreben red, treba se je izogibati menjavanju delovnega mesta. Nadurno delo in delo po normi hipertoničnu gotovo ne koristi. Fizično delo je pomembno. Znižuje krvni pritisk. Hipertonik je kronični bolnik. Poznati mora svojo bolezen in vedeti za prognozo. Naučiti se mora živeti s svojo boleznijo. Njegova pravica je, da mu zdravstveni delavci razložijo naravo bolezni, možne komplikacije in način zdravljenja. Pijače, ki vsebujejo kofein (kava, čaj, kaka) niso prepovedane.

Te bolnik lahko uživa v ustreznih količinah, posebno zjutraj ali popoldne. Alkohol sam po sebi ne vpliva na bolezen. Zmerne količine so dopustne. Ni znano, da bi kajenje povzročalo ali poslabšalo obolenje. Kljub temu pa se hipertoničnu preporučuje, saj pospešuje poapnenje žil.

Hipertoniku načelom celo svetujemo telesno aktivnost. Primerni so zlasti hoja, kolesarjenje, gimnastika, plavanje, delo na vrtu, igre z žogo, razen tistih, ki se končajo s premaganci in zmagovalci. Obremenitve pa so odvisne od marsičesa: predhodne kondicije v športnem smislu, od morebitne prizadetosti srca in ožilja ali drugih bolezni. Fizična aktivnost naj se izmenjuje z obdobji počitka in hipertoničnu naj bi legel vsaj 1-krat čez dan h krajšemu počitku. Tudi ponoči naj si privoščijo dovolj spanja.

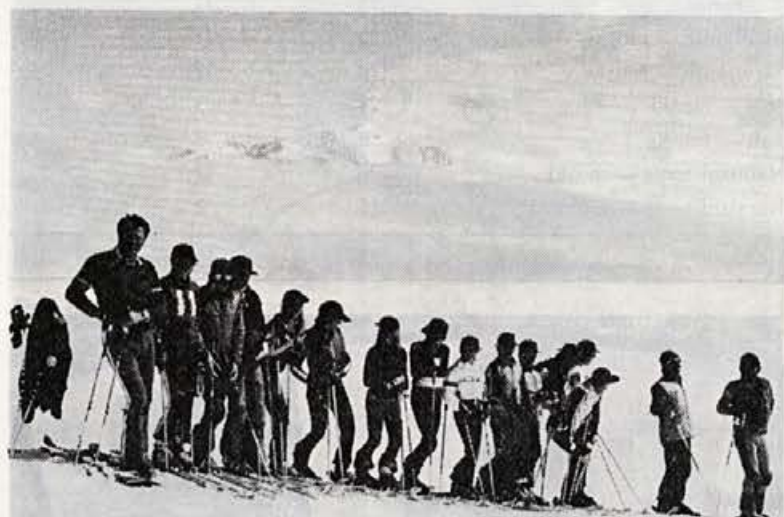
Važen člen v zdravljenju obolenja, ki ga omenjamo, je dieta. Dieta, revna s soljo je osnova. Hrana naj vsebuje 3-4 g soli na dan. Izgubljeni okus pa lahko nadomestimo z dodatki začimb: poper, paprika, feferoni, peteršilj, zelena, ki niso prepovedane. V dieto hipertoničnu s čezmerno telesno težo sodi tudi omejitev kalorij. Znižanje telesne teže ugodno vpliva na zvišan krvni pritisk. Debelost je rizični faktor arterioskleroze. Zmanjšanje telesne teže dosežemo samo z omejitvijo kalorij v hrani. Pri tem je treba vedeti, da alkoholne pijače, kot tudi sadni sokovi vsebujejo precej kalorij.

Povišan krvni pritisk je problem, ki traja vse življenje, lahko ga le uravnavamo z reguliranjem le-tega, pa preprečujemo komplikacije kot so: odpoved srca ali ledvic, ali možganska kap. Bolnik mora jemati zdravila vsak dan, tudi tedaj, ko se dobro počuti, hoditi mora na redne zdravniške preglede, skrbeti za urejeno življenje in pravilno dietno prehrano. **Tea Anderle**

Begunjski nogometaši — 3. v občinski ligi

Elanova tekmovalna smučarska šola

V dneh od 26. 6. do 10. 7. 1977 je bila organizirana smučarska tekmovalna šola v smučarskem centru Val Senales (Schnalstal) na južnem Tirolskem. Organiziral jo je Elan s pomočjo Hermana Noglerja kot vodjem šole in trenerji jugoslovanske, švedske in bolgarske vrste. Udeležilo se je nekaj perspektivnih mladih voznikov smučarjev na Elanovih smučeh iz držav, kjer smo člani njihovih zvez za vrhunsko alpsko smučanje. Šola je zelo dobro uspela tako, da so bili vodje pa tudi udeleženci šole zadovoljni. Naučili so se mnogo reči, ki jih v običajnih treningih ne jemljejo, zlasti ne pred tekmovanji. Podrobnosti o šoli bomo objavili v prihodnji številki Naše smučine.

Oddih na dopustu

Izreki

Neumnost je dostikrat bolj nevarna kakor hudobija.

JOSIP STRITAR

Zetev neumnosti je najobilnejša.

VICTOR HUGO

Neumnost na konja — konj v prepad.

GOY DE MAUPASSANT

Govoriti, ne da bi mislili, je, kakor da bi streljali, ne da bi merili.

CERVANTES

Govor pripada času, molk večnosti.

CARLYLE

Kdor ne zna molčati, zna redko dobro govoriti.

PIERRE CHARRON

Materino srce je otrokova šola.

H. W. BEECHER

„Srce mi ni delo, da bi ga ustrelili!“

Otrokova prihodnost je delo njegove matere.

NAPOLEON

Otrok spozna mater po njenem nasmehu.

VERGIL

Ogibaj se temu, da bi ti jezik prehiteval misli.

HILON iz Sparte

Zlobe se nauči brez učitelja.

PUBLIUS SYRUS

Kdor gladi koprivo, je kmalu opečen.

J. LYL

Hudobnež je sam svoj pekel.

G. HERBERT

Obrekovanje je olajšanje za slabost.

J. JOUBERT

Obrekovanje je otrok samoljubja in brezdolja.

VOLTAIRE

„Barabai! Že spet jo je popihal v ostarljo!“

PRIŠLI - ODŠLI

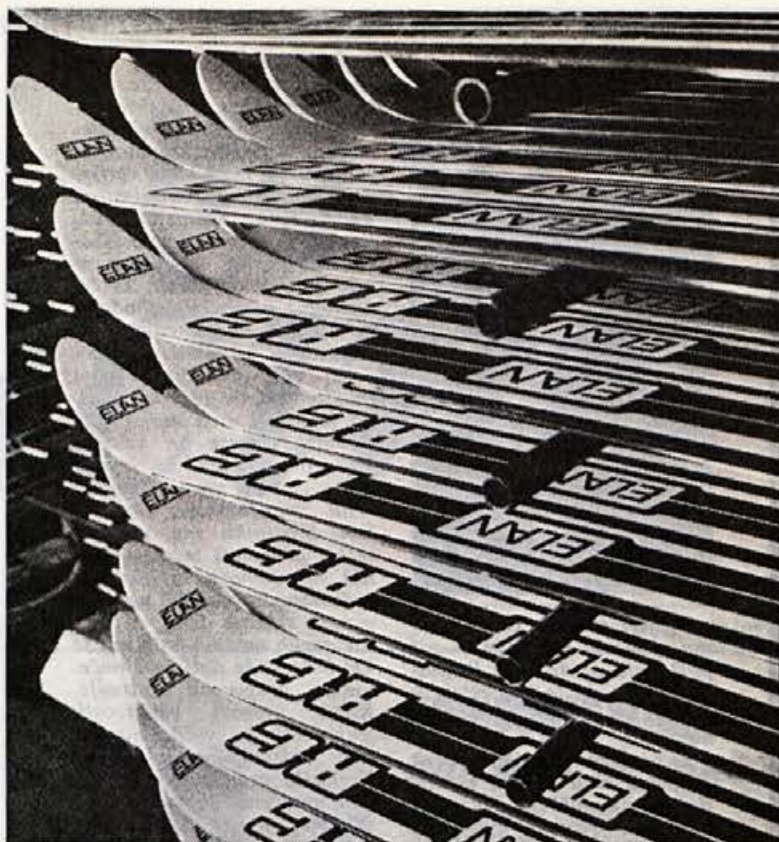
KADRI

V mesecih april, maj in junij so bili v delovno razmerje sprejeti naslednji delavci:

1. Fink Anton, NK delavec v obratu smučí
2. Šturm Gabrijela, NK delavka v obratu smučí
3. Mohorč Frančiška, NK delavka v obratu smučí
4. Hrovat Igor, NK delavec v sedlarskem oddelku
5. Vrečko Milan, NK delavec v obratu smučí
6. Šmit Slavko, KV avtoklepar v pomožnem obratu
7. Perkovič Franc, KV mizar v obratu čolnov
8. Komac Darko, NK delavec v obratu čolnov
9. Stroj Miloš, KV elektromehaničar v pomožnem obratu
10. Hribar Anica, NK delavka v sedlarskem oddelku
11. Terglav Jože, VŠ ing. stroj., kot pripravnik v IE
12. Gogala Bojan, PK mizar v obratu smučí
13. Janc Pavel, NK delavec v obratu smučí
14. Purgar Ida, NK delavka v obratu čolnov
15. Mulej Ladislav, KV avtoličar v obratu smučí
16. Prešeren Stanislav, NK delavec v obratu smučí
17. Stare Anton, dipl. ing. v obratu smučí, vrnil iz JLA
18. Omejc Vinko, PK delavec v lesnem oddelku
19. Ukmar Mario, NK delavec v obratu smučí, kasneje razporejen v pripravo lesa
20. Menčak Branko, KV prodajalec v skladišču nabavnega sektorja
21. Sodnik Peter, KV kolar v obratu čolnov
22. Macura Dušan, NK delavec v obratu smučí
23. Mejavšek Polona, PK natakar v obratu smučí
24. Marolt Darko, NK delavec v obratu smučí
25. Kapus Marija, KV šivilja v sedlarskem oddelku
26. Brkljačič Božo, KV finomehanik v trgovini Zagreb
27. Platiše Frančiška, KV frizerka v obratu smučí
28. Brejc Marko, KV prodajalec v skladišču nabavnega sektorja
29. Gogala Franc, KV mizar v lesnem oddelku
30. Alagič Zilha, NK delavka za določeno dobo kot čistilka v pomožnem obratu
31. Jenko Bojan, KV avtoklepar v kovinskem oddelku, vrnil iz JLA
32. Davidovič Branko, NK delavec v obratu smučí

V istih mesecih so odšli iz delovne organizacije naslednji delavci:

1. Jagodič Biserka, NK delavka iz KSS, sporazumno
2. Resman Jože, KV mizar iz skladišča nabavnega sektorja, izključen
4. Gogala Marija, NS administrator v obratu smučí, invalidsko upokojena
5. Ažman Alojzij, NK delavec iz obrata smučí, samovoljna zapustitev dela
6. Rokvič Mladen, NK delavec iz obrata smučí, izključen
7. Kelih Jože, začetno delovno mesto v obratu smučí, odhod v JLA
8. Kolman Bojan, krmilec proizvodnje v TB, odhod v JLA
9. Mikič Lado, PK delavec v obratu smučí, odhod v JLA
10. Pravdič Ljubo, PK delavec v obratu smučí, odhod v JLA
11. Urbanc Janez, dipl. ing. arh., v prodajnem sektorju, odhod v JLA
12. Tišma Mirko, KV prodajalec v trgovini Zagreb, sporazumno
13. Pogačar Marija, PK delavka v obratu čolnov, sporazumno
14. Križaj Zdravko, KV mizar kot svetovalec v trgovini Elan, umrl
15. Vrevc Drago, NK delavec v skladišču nabavnega sektorja, izključen
16. Kejžar Anton, KV avtomehanik v obratu čolnov, odhod v JLA
17. Meterc Jože, NK delavec v KSS, umrl

Aktualno za naslednjo sezono

Svedove zmage so hitro povečale povpraševanje po tekmovalnih smučeh te jugoslovanske znamke in Colmar, italijanski uvoznik je moral krepko skakati, da je zadovoljil vse...

Unifikacija za obe disciplini predstavlja novost s pomembno prak-

lijo, 16% v Švico. 30% je smučí najvišjega ranga.

— V Švici se cene smučí v glavnem niso dosti dvignile, največ 6 odst. pri nekaterih modelih. Pričakuje se do 40% povečanje prodaje tekaških smučí.

— V ZDA je bila zimska sezona katastrofalna. Medtem, ko je na vzhodni obali vladalo skoro obsedno stanje zaradi preobilice snega, so ostala znana smučišča na zahodni strani skoro brez njega. V Denverju (Colorado) so zabeležili le polovično prodajo smučarske opreme glede na lansko leto, v Salt Lake Cityju komaj 30%. Prodaja smučarskih oblek in palic v vzhodnem delu pa je bila rekordna.

ELAN

O ELAN-ovih smučeh piše SCIA-RE: »Do pred par leti je veljal predsodek, da ELAN dela dobre smučí, a za tako nizko ceno, da se je dvomilo o uporabnosti smučí za vrhunske tekme. ELAN uspeva izdelovati smučí za mnogo manjše stroške zaradi cenejšega ročnega dela. A ti razlogi niso mogli prepričati skeptikov in ELAN je ostal sinonim za turistične smučí. Nato pa je prišel on, INGEMAR STEN-MARK in z osvojitvijo dveh svetovnih pokalov dokazal nasprotno.

tično vrednostjo. Tekmovalcem se ni treba več prilagajati tehniki različno oblikovanim smučem, tudi velikost smučí lahko ostane ista (v mnogo primerih). To razlaga vso »skrivnost«, ki se je spletla okrog dolžin Ingemarjevih smučí za slalom in veleslalom, ki v večini primerov za obe disciplini uporablja enako dolge RC Impuls Uniline.

EUROSPORT,

1977/4

Poročilo z ISPO:

— V Franciji zavzemajo kompaktni smučí 40–50% celotne produkcije.

— Na Japonskem je bilo v zadnjih dveh letih uvoženo preko 300.000 parov smučí.

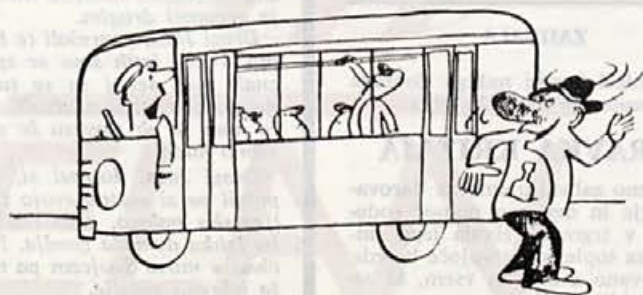
— Jugoslavija je klub 10% podražiti za 20% povečala proizvodnjo smučí. 85% smučí gre v izvoz (to je 370.000 parov). Povpraševanje je tako veliko, da bi v Jugoslaviji lahko prodali še 100.000 parov, če bi imeli kapacitete. Te nameravajo v letu 1978 povečati na 500.000 parov. 30% smučí gre v ZDA, 18% v Ita-

Österreichisches Normungsinstitut je izvedel anketo med smučarji v Avstriji in Zahodni Nemčiji, odgovorilo je 11.449 smučarjev. Od teh se ukvarja tudi s smučskimi teki 24 odst. Večina smučarjev (71%) uporablja smučí dolžin od 180–200 cm, le 2% ima smučí dolge nad 205 cm in še ti so veliki v glavnem nad 180 cm.

Šport za vsakogar

UREDNIŠKI ODBOR: ing. Zajc Bojan, Janša Stanislav, Bulovec Franc, Kolman Franc, Knafelj Slavko, Brajnik Vane — ODGOVORNI UREDNIK: Knafelj Slavko — Izhaja mesečno — Za člane kolektiva brezplačno — Tiska Gorenjski tisk, Kranj

— Grete z nami domov?
— Ne, domov že pridem, jaz imam večje težave, kako naj pridem od doma.

Slovo od Zdravka Križaja

Delavci tovarne ELAN smo mu ponesli na zadnjo pot poslednje pozdrave iz Begunje in okolice, ki je bila odeta v črnino in ki je žalovala z nami.

Se zadnji dan njegovega življenja smo skupaj opravljali svoje službene dolžnosti vsak na svojem delovnem mestu. Prihajal je vestno vsak dan iz oddaljenega Tržiča. Prvi dan novega tedna smo mi prišli številno k njemu, prizadetih src, da se po slovimu, da mu izrečemo zadnji zbogom. Poslovilne besede so bile le medel odraz naših čustev v tem težkem trenutku ob misli, da ga ne bo več med nas. Njegovo delo, njegov jaz je močno vtikan v ime Elan. 6 let je s svojim znanjem kot strokovnjak na smučarskem področju bogatil, svetoval, priporočal in dopolnjeval naš skupni delovni program. Koliko

naših strank, kupcev v naši športni trgovini mu je hvala ležnih za dober strokovni nasvet in izbor ter kvaliteten nakup. Njegov izklesan značaj mu je izoblikoval pristrčen in neprisljen nastop. Vedno je bil nasmejan, vedno je bil pripravljen priskočiti na pomoč tam, kjer je bilo potrebno. Vrzeli, ki bo nastala z njegovim odhodom, ne bo moč nadoknaditi.

Razdajal se je še prav posebej na področju vzgoje mladih kadrov že prej, predno je prišel med nas. Preko Občinske zveze za telesno kulturo v Tržiču je vzgojil vrsto kadrov prav v samem vrhu smučarskega športa. Kot športniku mu ni bilo težko prenašati svojega znanja, sposobnosti in izkušenj tudi nam, da smo jih vgradili v naše skupno delo.

V zrelih moških letih mu je kal boleznii že dalj časa načelnjala dragoceno zdravje. Kljub njegovi pazljivosti, zmernosti in volji, mu ni bilo prizanešeno najhujše. Najhujše prav gotovo njegovim svojcem, domačim, prijateljem in znancem, med katere štejemo tudi mi.

Sneli smo žalno zastavo ob vhodu v tovarno, pozabiti pa ga ne bomo mogli nikoli.

Dragi Zdravko, počival boš v prelepem domačem kraju, ob stičju Dobrč, Košute in Kriških gora, ki so ti pomenile tvoj drugi dom, vračale ti bodo skrb zanje in bdele bodo nad tvojim grobom v svojem objemu. Mi pa, ki smo te izgubili, ti s težkim srcem izrekamo:

POČIVAJ V MIRU!

Tvojim domačim v sočutju iskreno sožalje.

Sodelavci

ELAN — prvi v polletju

BILANCA POLLETNEGA OBCINSKEGA SINDIKALNEGA SPORTNEGA TEKMOVANJA

Trenutni vrstni red 10. najboljših OOS ali KOOS za celotno uvrstitev je po 6 športnih disciplinah nastl:

1. mesto KOOS Elan Begunje, 445 točk, 102 udeležencev
2. mesto KOOS Veriga Lesce, 325 točk, 106 udeležencev
3. mesto KOOS LIP Bled, 257 točk, 78 udeležencev
4. mesto OOS Iskra Otoče, 182 točk, 82 udeležencev
5. mesto KOOS G GBled, 176 točk, 60 udeležencev
6. mesto KOOS Vezenine Bled, 155 točk, 48 udeležencev
7. mesto OOS Plamen Kropa, 121 točk, 40 udeležencev
8. mesto OOS Elmont Bled, 118 točk, 45 udeležencev

ŠTEVILO ČLANOV ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE STALNO NARAŠČA

Leto	Število članov sindikata	Več, manj kot prejšnje leto	Verižni indeks
1967	3.279.726	— 65.577	98
1968	3.335.840	— 24.443	99
1969	3.255.283	80.557	103
1970	3.448.072	112.232	103
1971	3.581.553	133.481	104
1972	3.721.020	139.467	104
1973	3.911.180	190.168	105
1974	4.109.344	198.164	105
1975	4.338.695	229.351	106
1976	4.599.622	260.927	106

Jožeta Murnika ni več med nami

Ze tretjič v enem mesecu je žalostno zavihrala črna zastava na tovarniškem drogju, oznanjujoč prerano smrt Jožeta Murnika.

V najlepših letih življenja pri enainštiridesetih letih, nas je zapustil po 14 letih dela med nami v Elanu.

Kot sušilničar, transportni delavec in nazadnje kurjač je opravljal v podjetju vestno svojo delovno dolžnost. Kot domačin iz Podgore je bil še bolj vezn na Elan, čeprav je stanoval na Koroški Beli, kjer si je tudi ustvaril svojo družino in svoj dom. Leto dni nazaj ga je zagrabil za hrbtina bolezen, za katero ni bilo zdravila, do zadnjega pa je upal in veroval, da se bo pozdravil in zopet prišel nazaj med nas. To smo si želeli tudi mi. Ni mu bila izpolnjena želja, zapustil nas je, zapustil je skrbno ženo in tri nepreskrbljene otroke, to pa ji tisto najtežje in najbolj boleče.

Poslovili smo se od njega na domačem pokopališču, kjer je sam želel počivati, težkega srca. Zgubili smo dobrega delavca, skrbnega družinskega očeta, tovariša in prijatelja. Ob njegovem odhodu se spominjamo vseh tistih trenutkov, ki smo jih preživeli skupaj. Navezali smo se drug na drugega pri skupnem delu in naporih za naš vsakdanji kruh, za prvotno podjetja in vse naše širše družbene skupnosti. K vsemu je doprinesel svoj delež.

Zato naj počiva v miru na tem mestu, ki ga je sam izbral v okrilju domačih gora v bližini rojstnega kraja in prav v neposredni bližini Elana, kjer je bil zaposlen.

Svojcem izrekamo iskreno sožalje!

Sodelavci ELANA

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

JOŽETA METERCA

se zahvaljujemo za venec sindikatu, vratarjem in gasilcem ter kadrovski službi.

Zahvaljujemo se tudi za izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sinova Franci in Janez z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dobrega in nepozabnega moža in očka

ZDRAVKA KRIŽAJA

se iskreno zahvaljujemo za darovano cvetje in denarno pomoč sodelavcem v trgovini. Hvala lepa sindikatu za tople sočustvojoče besede in darovano cvetje in vsem, ki so nam izrekli sožalje.

Zalujoči: žena Anica, hči Nuša in sin Zdravko

Zadnja pot JOŽA METERCA

18 let je bil med nami v Elanu, kjer nas je mnogo prežgodaj zapustil. Življenje mu vseskozi ni prizanašalo. Naložilo mu je težko in trdo delo.

Nedolgo tega, ko smo odkrili spominska obeležja iz NOB v Dragi, nam je pripovedoval ob vzdani plošči partizanske bolnice B-777 v Vratih, kako je vsak dan iz nje vzdrževal zvezo z Begunjami, prinašal pošto, hrano in povelja. Tam je tudi kot partizan dočakal konec vojne. Trdo delo mu je sledilo

tudi potem. Po letu 1959, ko je prišel v naš kolektiv, je opravljal zahteven in naporen posel kot transportni delavec. Nič koliko lesa, potrebnega za našo proizvodnjo, je šlo skozi njegove roke, dokler mu je zdravje to dopuščalo. Prav gotovo mu je trpljenje, prav posebno pa še med vojno, pustilo sledove bolezni, ki ga je spremljala zadnjih nekaj let. Zaradi tega je že od leta 1968 opravljal službo vratarja vestno in požrtvovalno, kot vsako delo dotlej. Kljub temu, da bi kot borec, in tudi zdravstveno lahko že davno šel v zasluženi pokoj, se je še vedno trudil, da bi ostal aktiven in redno zaposlen, kar je tudi bil do zadnjega dne. Kljub težki in zahrbitni bolni se ni hotel predati, ni hotel kloniti misleč, da bo bolezen vendarle premagal. Njegovih trdih 55 let življenja, kolikor mu ga je bilo odmerjeno, je malo, toda delo, ki ga je v tem času opravil, je veliko in častno delo. Nič več nas ne bo pričakal ob vhodu tovarne, kot do zdaj. Njegovo delovno mesto je prepustil drugim.

Dragi Joža, pogrešali te bomo. V teh letih smo se spoznali med seboj in se tudi drug na drugega navezali, zato nam je ob slovesu še posebno hudo.

Dragi Joža, dotrpel si, izpolnil pa si vestno svojo življenjsko nalogo, zato naj ti bo lahka domača zemlja. Počivaj v miru. Svojcem pa naše iskreno sožalje.

Sodelavci Elana